

se hladina spodních vod. Chodby různých profilů jako mandlový, oválný, nebo obdelníkový někdy mají uprostřed odvodňovací kanálky a jejich výška je průměrně 150 cm a šířka 50 cm.

Tak jako sklepy jsou tyto vytesány ručně, místy ve velmi tvrdé hornině. Obdivuhodný je nejenom celý tento systém svádějící vodu do ústřední chodby, ale zejména pozvolný sklon všech štol do té, která ústila do hradebního příkopu (viz mapka). Na některých křižovatkách jsou cca metr hluboké jámy schytávající naplaveniny. Mnohem hlubší jsou pak studny v některých sklepech. Samozřejmě se vnučuje otázka, jak na tom bylo podzemí Slavonic s cestami, řešícími problémy tenkrát ohroženého města. Nedochovaly se však (možná z bezpečnostních důvodů) žádné zmínky o únikových chodbách, nebo cokoliv písemného o historickém podzemí vůbec. Nebylo-li únikových chodeb, mohly ty stávající i při nízkých profilech posloužit k přemísťování v případech ohrožení. Žádnému z agresorů se do temných labyrintů jistě nechtělo.

Pochmurný vrch **Štandl** nedaleko **Frydku-Místku** se tyčí nad širokou rovínou. Není proto divu, že byl vybrán pro zbudování dnes již zaniklého hrádka, jehož zbytky byly v polovině 19. století ještě patrné. Tradiční pověsti o pokla-

Slavonice. Chodba obdelníkového profilu pod náměstím.

Znojmo. Jeden ze vstupů do labyrintu, veřejnosti nepřístupný.

dech podpořil archeologický průzkum, při kterém kromě zasypaných sklepů byl nalezen i fragment podzemní chodby. Zda byla cestou k vodě, nebo byla chodbou únikovou, se zjistit nepodařilo.

Frýdecký zámek měl být spojen se starým klášterem (dnes Domov duchodců) a s podzemím kostela, který byl celý podsklepen. Z krypty hrabat Pražmů měla pak chodba pokračovat ke kapli sv. Kříže.

Mohl to být logický důmyslný systém, ale kromě krypty pod kaplí sv. Hedviky, kam byly kvůli spodní vodě ostatky Pražmů přeneseny, jsou ostatní prostory nepřístupné, a tudíž neověřitelné.

Další tajné chodby ze zámku měly vést k řece Ostravici, na Skalickou hůrku, na svah Lysé hory, do Wolfinského paláce, k Mariánskému kostelu a dokonce na hrad Hukvaldy. To už by ale bylo více než přechodbováno, a i když pracovníci Beskydského muzea v edici Výukové listy udávají, že před zámkem a v parku byly únikové chodby skutečně nalezeny, ostatní údaje založené na fámách Frýdečanů celou věc znevažují a zpochybňují.

Podzemí **Tábora** je unikátní, protože je zde jistota, že ho lze přesně zařa-

dit, a to do 15. století. Navíc se zde vyvinul specifický místní způsob konstrukce kleneb, a může tak být určitým vzorkem pro porovnání s ostatním podzemím našich měst.

Táborská sklepení zahrnují obvyklé prostory ve dvou až třech podlažích. Tím se od jiných měst neliší, ale jsou od počátku spojována s husitskou pevností a je jim přikládán především obranný účel.

Táborský historik M. Kolář poukazoval již v 19. století na složitost a neobvyklou podobu zdejších sklepů. Horní sklepy zařazuje jako užitkově hospodářské, dolní sklepy považuje za úkrytové, obranné. V tom se rozchází historik K. Thir, který považuje sklepy za zásobárny, s archeologem J. Švehlou, který jim určuje úlohu hlavně vojenskou. Pravda bude někde uprostřed.

Nezanedbatelná byla i úloha úkrytů před požáry. V zástavbě tehdejších měst, kdy doškové či prejzové střechy vzplály jako věchet, nebyla možnost z lokalit sevřených hradbami rychle uniknout. Strategický význam podzemí odvozoval J. Švehla od dobové zprávy, kdy za vpádu Zikmunda vyrazili občané ze sklepů a nepřítel pobili, nebo zahnali.

Takže zatímco podzemí jiných měst svou možností ukrýt se či případně uniknout představuje nejpasivnější formu obrany, v Táboře byly výstupy ze sklepů uzpůsobeny k výpadům z jednotlivých domů a ulic záměrně. O únikových chodbách prokázaných nebo dokladovaných například v Jihlavě, Znojmě nebo Litoměřicích, není v Táboře dosud nic známo. Není ani známo, zda zdejší městský hrad Kotnov byl nějak podzemím s městem spojen.